

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Episcopiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ pe 1/2 de an 5 cor.
 „ „ „ România și străinătate pe an 14 frc.
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
 etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte
 8 cor., de aci în sus 10 coroane

Correspondințele să adresează redacțiunii

„FOAIA DIECEZANĂ”
 iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
 ADMINISTRAȚIUNEA
 Librăriei și Tipografeiei diec. în Caransebeș

DISCURSUL

cu care a deschis dl. **Prezident Ioan Marcu** adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului, ținută Joi și Vineri (6 și 7 Sept. n.) la Băile Erculane.

Onorată adunare generală!

Din noianul vremilor grele, ce acopere veacurile istoriei bisericii și neamului nostru, străbate glasul însetat de lumină al poporului, ca dovada cea mai puternică a dorelui de a fi!

Dragoste nefermă pentru viața sa și nizuința continuă de a se așeza pe temelii trănicioase, caracterizează toate manifestațiunile poporului nostru, fixate pe paginile prăfuite ale vechilor cronici, fără privire de sunt scrise de prietini, sau dușmani.

Ori cât de minuțios vom descifra vechile scripturi, nicăiri nu vom da în istoria noastră de urma nesațiului și a poftii de expansiune, care caracterizează pe multe din popoarele cu cari am împărțit binele și răul în cursul lung al veacurilor, ci totdeauna vom găsi, ca fir roșu pe lângă respectarea bunurilor ideale ale altora, setea nemărginită de a deveni însuș părtaș de razele binefăcătoare ale luminei, fără de cari nu pot incolți în sufletul nici unui popor nobilele sămânțe ale civilizațiunii și culturai.

Vremile vitregi au închis pentru poporul nostru fântânile luminei, ținându-ne cu forța în întunerecul amortitor așa, că numai ca licărirea schinteei de sub spuză se întrevedeă din când în când vre-o rază furișată din sufletul dornic de o viață mai bună și mai deamnă de un popor.

Iar când s'au deschis aceste fântâni, când s'a deschis calea școlii și pentru poporul nostru, cu câtă sete, cu câtă ardoare, cu ce însuflețire a căutat să soarbă lumina, de care de aci încplo aveă și el să fie părtaș!

Un capitol de glorie acesta în istoria bisericeii noastre și a neamului nostru!

Ca din pământ au răsărit deodată mii de școli întemeiate toate și susținute de gologanul săracului lipsit deopotrivă de bunurile lumesti și sufletești, căci n'am avut nici boeri mari, nici boeri peste tot, n'am avut nici averi și nici fundații, chiar și clerul nostru, factor așa important la alte popoare, de abia cu școala noastră deodată a început a se înfiripa și a prinde rădăcini. Doar sărăcia a fost partea noastră și din această sărăcie s'a pus temelia și s'a clădit școala noastră confesională, care este astăzi mândria noastră a tuturor!

Mai rar un popor, care să poată zice cu atâta îndreptățire, că din sine și prin sine a devenit ceea ce este și a creat ceea ce are.

Țara noastră, bătută și ea ca și poporul, de grele vremuri, deja înainte de aceasta cu aproape de 40 de ani, a declarat *obligativitatea învățământului*. Dar nici astăzi, după aproape 4 decenii de dezvoltare rapidă, n'a ajuns încă în situația, ca *exclusiv* din mijloacele sale să poată susține toate școlile și să mai înființeze școli acolo, unde și astăzi poporul mai are lipsă de razele binefăcătoare ale luminei.

Știm — cifrele ne-o spun elocvent — că partea cea mai mare a cheltuielilor pentru instrucțiunea publică o suportă și astăzi confesiunile, între cari confesiunea noastră nu este cea din urmă!

Nu prin loge silită, ci din însuflețirea curată a poporului nostru, din setea lui nemărginită de lumină, rezultă acele mari jertfe, cari au chemat la viață și susțin școala confesională gr. or. românească, în al cărui serviciu stăm și noi, învățătorii aparținători diecezei Caransebeșului, cari astăzi aici ne-am întrunit la adunarea generală a Reuniunii noastre.

Și când din acest loc onorific — pe care-l ocup acum în fața D-Voastră pentru prima dată — îmi revine datoria plăcută a Vă saluta la această adunare generală a noastră, am ținut în deosebi să subliniez acest moment important, care caracterizează mai clasic raportul poporului nostru, a bisericii sale față de școala sa.

Iar noi învățătorii, în a căror mâni este depusă școala aceasta, — nu numai păreții ei, ci și sufletul ei, — noi, cari chemați suntem prin toate ale noastre a fi *școala vie a poporului*, zic: noi, învățătorii, trebuie în fiecare moment al vieții și lucrării noastre — în și afară de păreții edificiului, pus nouă la dispoziție — să ținem seamă că nu suntem numai învățători, cari amăsurat legilor școlare avem anumite datorii de împlinit, în schimbul cărora percepem o plată oarecare, ci că *noi învățătorii facem și parte din biserică aceluia popor*, a cărui însuflețire sfântă, sete nobilă de lumină, a dat jertfele curate ca prinș pe altarul culturii noastre a tuturor, jertfele, din cari s'a născut și se susține aceasta școală.

În această dublă calitate a noastră, pe lângă împlinirea datoriștelor strict școlare, impuse prin normele școlare, n'avem să pierdem din vedere, că ne revine și ca fii ai poporului și ai bisericii chemarea: a cultiva acele porțiuni nobile ale poporului nostru, din cari au răsărit jertfele lui pentru școală; a cimentă legăturile sfinte dintre popor, școală și biserică; a întări și aprofundă convingerea în popor, că *numai prin școală poate să ajungă la mântuire*, prin școală răsărită din însuflețirea poporului și luată de biserică sub scutul său ocrotitor.

Nimic n'ar fi mai ucigător pentru viața sufletului poporului nostru, decât dacă ar ajunge la convingerea — de care să ne ferească Dumnezeu — că a adus jertfele în zadar. Ar fi direct o catastrofă, dacă școala susținută cu atâte jertfe grele din partea noastră a tuturor — căci și noi învățătorii aducem grele jertfe pentru această școală — *nu ar satisface setea de lumină*, care a îndemnat poporul la jertfele, ce le-a adus și le aduce.

Chemarea noastră, ca fii ai poporului și bisericii, este: să întărim prin lucrarea noastră și prin rezultatele ce le obținem, *încrederea poporului în școala sa*. Să vadă și înțeleagă poporul, că prin această școală i-se deschide *calea spre lumină*, după care a oftat în zădar atâtea veacuri negre de urgie și întuneric.

Ș'acum, ca de încheiere, cu o vie satisfacțiune țin să constat, că Reuniunea noastră, în împunătorul ei avânt, ajutorată prin munca și concursul desinteresat al membrilor ei, a ajuns în anul acesta pe lângă scopul ei principal: înmulțirea cunoștințelor pedagogice ale învățătorilor și pe lângă promovarea instrucțiunii și a

mijloacelor de învățământ, să-și îplinească încă o sfântă datorișă, isvorită din starea materială vitregă a învățătorilor, prin înalțarea unui proiect de concluz despre înființarea unui fond de ajutoare pe seama copiilor săraci de învățători. Un fond de 20000 coroane, care are să se înființeze din averea Reuniunii, înghesbată în partea ei covârșitoare din creșterii câștigății cu crunta sudoare dascălească!

Când am onoarea a constata aceste fapte îmbucurătoare, cu liniște sufletească putem zice că ne-am împlinit chemarea noastră ca învățători în toată privința și că numai lucru bun am făcut!

Adunarea generală, convocată pe azi și mâine, o declar deschisă!

Excursiunea corurilor la București

Despre excursiunea corurilor noastre la expoziția din București reproducem după „Drapelul” următoarele:

Plecarea

Vineri, dimineața s'a intrunit corul din Logoj în curtea bisericii mari, unde s'au prezentat și corurile din Bocșa-montană și Oradea-mare și au asistat împreună în biserică la rugăciunea de bună călătorie, făcută de părintele Stroca.

În șir, patru cu patru, au plecat apoi corurile, în liniște și fără nici o manifestație la gară.

Impresiune rea făcuseră știrile dela Recița și Chisetau, — două coruri puternice, care aveau să iee parte și cari în ultimul moment au fost împiedecate, anume corul din Recița prin faptul, că dlui Iosif Velcean, dirigentului corului, care obținuse deja oral concediul i-s'a comunicat în scris că nu i-se acordă concediul cerut. (Dl Velcean e învățător la școala montană trecută în administrația statului). Ni-se raportă și povestea, că supărarea Recițenilor, cari steteau gata de plecare, a fost din cale afară mare. Iar dela Chisetau venise știrea, confirmată mai târziu, că notarul comunal refuză coriștilor liberarea signalmentelor (személyleirás) absolut necesare, pentru obținerea certificatului de trecere peste frontieră.

La gară se adunase lume imensă, ca să petreacă pe cântăreți și să le dorească tot binele la drum.

Trenul special a intrat în gară la orele 9:30 aducând din Timișoara corul dela Sân-Miclăușul-mare (40 coriști) condus de dl dirigent Atanasie Lipovan și de presidentul dl Dr. Nestor Oprean.

La Logoj s'au urcat în tren corul dela Oradea-mare (27 coriști) condus de dl dirigent Nicolae Firu, corul dela Bocșa-montană (70 pers.) condus de dnii Perian și Jian, apoi corul din Logoj, care dimpreună cu membrii ajutători, cari s'au alăturat, numără 185 persoane.

Trenul a plecat între urale din Logoj precis la oarele 10. La stațiunile mai mici până la Caransebeș s'au mai alăturat câte 3—4 excurzioniști, parte ca coriști parte ca membrii ai Reuniunii învățătoresți.

La Caransebeș s'au urcat în tren vre-o 40 excurzioniști, aproape toți membrii ai Reuniunii de cântări, aflătoare pe doaga morții.

La Iablanita aveau să se urce coriștii dela Bozovici—Dalboșeț, dar intrați în gară am aflat că aceștia au plecat deja cu trenul regulat de persoane.

La Băile-Herculane s'au urcat învățătorii, cari au avut adunarea la Băile Herculane, mai mult de 300 pers. așa că la Orșova a ajuns trenul aducând aproape 700 excurzioniști.

La Orșova am găsit corul dela Bozovici—Dalboșeț (100 pers.) care ajunsese acolo cu o jumătate oră mai înainte.

Revizia certificatelor de trecere peste frontieră s'a făcut în toată ordinea, fără nici un incident. S'a găsit totul în ordine, grație bunei organizări a excuziei, precum și prevenirii organelor oficiale atât în Logoj cât și la frontieră.

Trecerea frontierei

La oarele 5 s'a pus trenul special în mișcare și peste vre-o câteva minute a trecut frontiera întimpinat fiind la Verciorova cu bubuituri de tun și sunet de clopot. Gara precum și împrejurimile erau povoazate cu steaguri, chiar și de pe vârfurile munților înalți fălăia atât treicolorul României cât și treicolorul nostru național.

Întru întâmpinarea excurzioniștilor venise la Verciorova prefectul județului Mehedinț, dl Costescu, colonelul Chivu și mulți fruntași din Turnu-Severin.

Excurzioniștii au fost primiți cu mare însuflețire. Au vorbit diaconul Raiculescu și institutorul Bungețeanu, salutând pe excurzioniști, în al căror nume a răspuns dl Dr. G. Dobrin mulțămind și subliniind importanța culturală a acestei excuziuni.

Fruntașii din partea locului au tractat pe excurzioniști cu bere.

Pe la orele 6 s'a pus trenul special în mișcare între cântece și ovații cordiale.

La Turnu-Severin

Trenul intră în gara bogat pavoazată și tixită de lume între urale nesfârșite. Muzica militară a regimentului de dorobanți cântă „Deșteaptă-te române”.

Primarul, dl Constantinescu, precum și dl Stefan Paulian salută cântăreții în cuvinte avântate, iar Dr. G. Dobrin mulțămește subliniind caracterul cultural al acestei excuziuni, făcute din incidentul bileului de 18 veacuri al romanizării Daciei.

Tot la Turnu-Severin au ajutat corul dela Buziaș corul din Cacova (40 pers.) corul de dl Traian Lintia, corul din Beiuș (39 pers.) de dl prof. Ioan Rușița, corul din Coștei (61) condus de dl

dirigent Iosif Micu și distinsul paroh Avram Corcea, corul dela Oravița, (35 pers.) condus de dl dirigent Ioan Bogdan, corul dela Tievaniul-mare (50 pers.) condus de dl dirigent Iosif Birou, la olaltă 225 coriști, pimiți la vapor de dl Dr. G. Dobrin și aduși între ovații la gară.

După terminarea recepției oficiale s'a întins o horă mare și veselă, dansând alătura frații de dincoace și de dincolo. Privelistea eră ferinecătoare.

Tot la T-Severin s'a alăturat la excuzie corul „Doina” condus de dl St. Paulian, numărând 120 pers. Numărul total al excurzioniștilor se urcaseră deja la aproape 1200.

Dela Turn până la Palota, fiind panta mare s'au transportat excurzioniștii în două trenuri de câte 10 vagoane, iar 2 vagoane s'au atașat trenului accelerat.

Între frățești străngeri de mână, salutări cordiale și urări de bine, ne-am despărțit de T-Severin și am ajuns la Palota, unde s'a format apoi un singur tren special care avea să aducă pe excurzioniști.

Eră deja întuneric binisor.

La București

După o călătorie obositoare de 26 ore am ajuns la București, gara de nord, unde deodată cu noi a intrat și trenul care aducea corul dela Brașov-vechiu (45 pers.) și Junii din Scheii-Brașovului.

Peronul gării prezentă un aspect feeric, mai ales mulțămirea vioaielor și strălucitoarelor costume naționale, cu cari avuseseră admirabila idee de a se îmbrăca sute de doamne și d-soare.

În afară de unele persoane oficiale și neoficiale, membrii ai coloniei macedo-române, numeroși bucovineni, sosiți deja din preziua, mai erau pe peron următoarele societăți oficialmente reprezentate:

Societatea „Carmen”, care a organizat monstrul festival coral și care și-a luat sarcina de a îngriji de învartirarea oaspeților cântăreți. Membrii corului acestei societăți, compus din 150 persoane, sub conducerea cunoscutului măiestru Kiriac, aveau mai toți steaguri mici tricolore în mână, în afară de steagul cel mare al societății care eră purtat de o mână vigoasă.

A făcut o frumoasă impresie la gară faptul că toate cele 60 de domnișoare ce fac parte din corul societății „Carmen” veniseră îmbrăcate în pitorești costume naționale.

Societatea corală „Doina”, din București, compusă din 100 membri, doamne și domnișoare, sub conducerea d-lui G. Cucu.

Corul țărănesc „Osoiu”, din Iași, compus din 70 băieți, în costum național, sub conducerea d-lui Toma Ioan învățator în comuna Osoiu.

„Armonia” din Bârlad sub conducerea d-lui prof. Bulbuc. (70 pers.)

Societatea „Dacia Traiană” cu steag.

Societatea „Liedertafel” cu 80 cântăreți sub conducerea d-lui Theodor Graf.

Soc. „Eintracht“ cu un cor de 70 persoane sub conducerea d-lui Bondy.

Societatea „Armonia“ din Cernăuți, sub conducerea d-lui Slujansky. Corul acestei societăți compus din 105 cântăreți și cântărețe, e dirijat de dl prof. Koller.

Să cităm, cu o deosebită mențiune, corul dela „Dumbrăveni“ al d-lui Leon Ghica, președintele societății „Carmen“, cor format din 50 băieți și fete, în costume naționale, și condus în persoană de primarul satului dl Poporescu, care lasând la o parte orice politică stearpă, a crezut mai nimerit să-și dea osteneala ca să învețe pe copii și adulți cântece religioase și patriotice.

Fanfara militară eră alcătuită din trei muzici militare: regimentul 12 Cantemir, reg. 3 roșiori, și reg. 21 Ilfov, puse sub conducerea d-lui Buiuc, șeful muzicii reg. 21 No. 4 Ilfov.

În tot timpul celor aproape trei oare, cât a așteptat lumea pe peron muzicile au cântat alternativ, nveselind lumea și îndemnând chiar unele părechi să danseze prin saloanele de așteptare.

Momentul intrării trenului în gară a fost unul din cele mai solemne, mai impunătoare și mai mișcătoare în acelaș timp.

Academia română

— Concursuri pentru premii 1906. —

(Continuare și fine)

XII. *Marele Premiu General Ioan Carp și Maria Carp*, de 7,000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1909, prin Secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sintaxa limbei române, studiată în mod istoric și comparativ. — (Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1908.

XIII. *Premiul Princesa Alina Știrbei*, se va da în sesiunea generală din 1910, prin Secțiunea literară, pentru cea mai bună:

Carte de lectură pentru școlile secundare. — (Deciz. 31 Martie 1898).

„Această carte va cuprinde în întâia parte descrițiuni ale naturii și ale puterilor naturii și în a doua parte narațiuni despre evenimentele istorice însemnate și despre viața bărbaților celor mari ai națiunii române și ai altor popoare. Descriuțiunile sau narațiunile vor fi sau bucăți originale sau traducțiuni bine făcute. În tot cazul, alegerea se va face din tot ce literatura românească sau străină posedă mai clasic și va avea în vedere dezvoltarea iubirii naturii și a simțimentelor patriotice și virtuose. (Din Actul de donațiune).

Premiul este de 3,500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltăzile de tipărire a scrierii (de minimum 30 coate de tipar garând) în

1,000 exemplare, din care 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1909.

XIV. *Premiul Statului Eliade Rădulescu*, de 5,000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1910, prin Secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Poezia populară românească, cuprinsul, stilul și versificația ei, studiate în asemănările și în legăturile ei cu poezia românească cultă și cu poezia populară a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influență asupra culturii poporului românesc. Se va studia versificațiunea românească populară și artistică în comparațiune cu cea latină clasică, cu cea latină medievală și cu cea romanică. — (Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1909.

XV. *Premiul Adamachi*, de 5,000 Lei divizibil, se va da în sesiunea generală din 1910, prin Secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sufixele de formare a cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al oridinii lor. — (Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1909.

XVI. *Premiul Năsturel* din seria A, de 5,000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1910, prin Secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Genealogia Basarabilor. — (Deciz. 16 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1909.

XVII. *Premiul G. San-Marin*, de 2000 lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului (deciz. 6 Martie 1905), se va da în sesiunea generală din 1910, prin Secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor. — (Deciz. 11 Aprilie 1905).

Se vor expune toate felurile de intervențiune, după o clasare proprie.

Ca simplă enumerare, intervențiunile de studiat sunt:

- măsuri de igienă, de profilaxie medicală;
- măsuri pentru împuținarea accidentelor;
- măsuri în interesul instrucțiunii (adecă măsurile prin cari se rezervă copiilor cari lucrează în industrie, oare pentru a urma la școală, cursuri complementare profesionale de sara pentru lucrători, etc.);
- măsuri de protecțiune economică (ca serii oficiale de protecțiune economică (ca serii măsuri luate în privința gravelor, arși în bonuri sau în inoruri, regimul sindicatelor, biurouri gratuite de

e) organizarea inspectării fabricelor și a atelierelor;
f) intervenirea statului pentru garantarea lucrătorului în cazuri de accident, de boală și la bătrânețe

Cu privire la această intervenire se va expune sistemul german de asigurări obligatorii și sistemele bazate pe libertate și pe mutualitate din Belgia, Franța, Anglia, discutând:

1. Care din aceste două sisteme e pe cale de a predomină.

2. Ce foloase sau defecte are fiecare.

3. Care ar fi de introdus în România.

g) se vor arăta încercările făcute pentru a garanta lucrătorul și împotriva lipsei de ocupațiune;

h) se va expune întinderea măsurilor luate în folosul lucrătorilor industriali;

i) se vor arăta măsurile de inițiativă privată luate în diferite țări de către patroni, asociațiuni, administrațiuni comunale etc., în folosul muncitorilor (ceea ce se numește instituțiuni patronale) și se vor indica mijloacele pentru a desvoltă și în România aceste instituțiuni.

(Căile ferate române, și poate și alte administrațiuni, au economat pentru impiegații și lucrătorii lor; multe fabrici au medicii pentru muncitori; unele au făcut casse pentru personalul lor).

Se va arăta, după cercetări personale, care este în starea de azi, în țară, soarta obicinuită a muncitorului îmbătrânit sau rănit printr'un accident și se va schița un plan de protecțiune legală.

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 1 Septembrie 1909.

XVIII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6000 lei, se va da în sesiunea generală din 1911, prin *Secțiunea literară*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria școlii la Români de pvetutindeni până la anul 1866. (Deciz. 22 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 1 Septembrie 1901.

XIX. *Premiul Statului Lazăr*, de 5000 lei se va da în sesiunea generală din 1911, prin *Secțiunea științifică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română predes:

Animale domestice din România — (Deciz. 27 Martie 1906).

Lucrarea se va face după următorul program:

1. Privire istorică asupra animalelor domestice din cele mai vechi timpuri și până astăzi.

2. Studiul zootehnic al diferitelor animale domestice și anume: vitele mari și cele mărunte, precum și paserile de curte, albinele și gândacii de mătasă.

3. Regimul animalelor domestice în diferite regiuni ale țării.

4. Comerțul de vite și de animale vitelor din vechime și până astăzi.

5. Priviri asupra mijloacelor întrebuițate pentru păstrarea rasselor locale și a întrebuițate ațiunea lor.

6. Ar fi de dorit ca fiecare rassă să fie reprezentată printr'o acvarelă și prin fotografii.

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 1 Septembrie 1910.

XX. *Premiul Năsturel* din Seria A, de 5000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1911, prin *Secțiunea științifică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul culcușurilor de petrol din Moldova. (Deciz. 27 Martie 1906).

Autorul va face un studiu complet și amănunțit al culcușurilor de petrol.

Acest studiu va cuprinde 2 părți:

1. Va face un studiu geologic, stratigrafic și tectonic al culcușului sau culcușurilor de petrol.

2. Va face studiul chimic al petrolului, arătând substanțele și proporțiunile în cari ele se află în aceste petroluri.

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 1 Septembrie 1910.

XXI. *Premiul Adamachi*, de 500 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1911, prin *Secțiunea istorică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Desvoltarea boierilor în Principatele Române. — (Deciz. 16 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 1 Septembrie 1910.

XXII. *Premiul Anastasie Fătu*, de 3000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1911, prin *Secțiunea științifică* celei mai bune lucrări scrise în limba română și cuprinzând:

Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți. — (Deciz. 27 Martie 1906).

Autorii vor face harta amănunțită a unuia din județele sus arătate; vor arăta în colori convenționale marile diviziuni și subdiviziuni geologice ale județului.

Harta va fi însoțită de un memoriu explicativ, în care se vor arăta fosilele pe cari s'au bazat autorii pentru a determina diviziunile și subdiviziunile geologice; vor arăta rocele minerale utile și izvoarele minerale ce au întâlnit. Acest memoriu va fi însoțit și de o schiță tectonică pe scară redusă.

Memoriul va fi însoțit de rocele și mineralele ce au găsit și mai cu samă de fosilele pe cari s'au bazat ca să facă diviziunile și subdiviziunile geologice, de cari vorbesc și pe cari le-au reprezentat pe hartă.

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 1 Septembrie 1910.

XXIII. *Premiul Princesa Alina Știrbei* se va da în sesiunea generală din 1914, prin *Secțiunea istorică*, pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale și creștinești de cari trebuie să se conducă părintii în educațiunea copiilor lor. — (Deciz. 6 Aprilie 1902).

„Această scriere va arăta în mod metodic legile morale cari trebuie să conducă pe om în viață și mijloacele ce trebuie întrebuițate de părinți și de crescători,

pentru ca germeii cerințelor morale să fie dezvoltate și întărite treptat în inima copiilor și a tinerimii, pentru ca voința acestora să fie îndrumată cu constanță spre tot ce este bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; în fine pentru ca copiii și tinerimea să fie de timpuriu astfel conduși, ca germeii celor bune să nu fie slăbiți în-trinșii, iar germeii celor rele să nu fie opoșiți și încurajați. (Din Actul de donațiune).

Autorii vor avea în vedere și următoarea programă întocmită de Academie:

1. Mamele tuturor ființelor viețuitoare de pe pământ își alăptează și cresc singure puii lor. Așa trebuie dar să facă și toate femeile cu copii lor. Femea care nu-și apleacă singură copilul nu e mamă adevărată.

2. Copilul se poate încredința îngrijirii unei alte persoane, doicei, numai când mama e bolnavă, și nu-l poate alăpta singură fără pericol pentru sine sau pentru copil. Condițiunile ce trebuie să întrunească doica, anume ca să fie de aceeași naționalitate și religie, să fie pe deplin sănătoasă morală, fără deprinderi rele, etc.

3. Părinții trebuie să privegheze neîntrerupt la creșterea copilului, care nu e bine să fie lăsat în sâmbra doicei sau numai în a servitorilor. Simțul părintesc trebuie ținut totdeauna viu în mintea copilului.

4. Când copilul începe a pricepe și a vorbi, părinții îi vor insufla iubirea și respectul de tată și de mamă, aducându-l în același timp la cunoștința și credința că pe lângă ei mai e un părinte, mai mare și mai puternic, Dumnezeu care ține pe toți. În legătură cu acestea și treptat, vor învăța pe copil să iubească și să respecte și pe crescătorii, învățătorii și binefăcătorii săi, precum și pe toți cei mai vârstnici decât el, de orice treaptă: numai de omenie să fie.

5. Nu-i vor permite nici odată și sub nici un cuvânt fapte rele sau vorbe reprobabile de morală și de bunăcuviință. Muștrările ce vor fi siliți a-i face vor fi cumpătate; de asemenea pedepsele, cari nu vor fi dintr'odată aspre, ci treptate și în raport cu greșala.

6. Când copilul se va face mai mare, controlul va fi îndreptat și asupra vieții afară din casă.

7. Părinții sunt datori a învăța pe copil să fie cumpătat, strângător, filantrop și cu durere și milă față de cei nevoiași și de instituțiunile de binefacere. Îl vor învăța percepțiile sf. Evanghelii și respectul legilor.

8. Părinții vor mai deprinde pe copil a vorbi la început numai limba maternă. învățarea și cultivarea altor limbi putându-se face mai târziu.

9. Îl vor învăța de asemenea să iubească pe semenii săi; să iubească patria. să o apere la nevoie și să-i aducă servicii cât va trăi.

10. Pentru a izbuti însă în toate acestea, părinții vor trebui să premeargă cu exemple bune, să nu facă sau să vorbească nimic din ce ar putea să fie dăunător copilului și să aibă totdeauna în vedere că iubirea și respectul nu pot fi câștigate sau menținute, dacă nu sunt observate de amândouă părțile.

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprinde premiul autorului și cheltuielile de tipărire a scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Termenul prezentării manuscriselor este până la 1 Septembrie 1913.

* * *

Notă. În vedere concurențelor la această a doua serie de premii se pun următoarele articole din Regulament votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 19. Manuscrisurile se vor prezenta la concurs în termen fixat în art. 3 până la 1 Septembrie, fără nume de autor, purtând o deviză sau motto; ele vor fi însoțite de un plic sigilat pe care va fi reproducă deviza sau motto din fruntea manuscrisului și în care va afla închis numele autorului.

Acest plic se va deschide numai dacă lucrarea va fi premiata.

Manuscrisurile cari nu vor fi scrise curat și legibil nu vor fi luate în cercetare.

Art. 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscris se va număra autorului, numai după ce lucrarea premiata va fi tipărită.

Art. 22. Manuscrisurile nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere și își vor dovedi proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscrisurile nereclamate în timp de un an dela pronunțarea rezultatului vor rămâne proprietatea Academiei și vor fi încorporate în bibliotecă, în colecțiunea manuscriselor.

Din public

Domnule Redactor!

În Nrul 35 al „Foi diecezane“ ați binevoit a publica, că în adunarea generală a reuniunii de cântări din loc am fost ales membru în comitet. Binevoiti a lua la cunoștință și a publica în numărul proxim, că am **abzis** și am ieșit din acest comitet după ce m'am convins pe deplin, că între condițiunile date este imposibil să lucrez așa după cum aș fi dorit din adâncul inimii mele.

Caransebeș, la 1 Septembrie 1906.

Iosif Bălan
profesor.

Varietăți

Pers
diecesan A
Sa Vineri în
persoane, în
tele Prea S

Prea Sântia Sa Domnul Episcop
nea s'a rentors acasă la reședința
vrie a. c. v. sara cu trenul de
de părintele Victor Popea, fra-
ale.

Trăila Stroescu. Este cunoscut că fericitul major ces. și reg. în penziune Trăila Stroescu a lăsat diecesei noastre o frumoasă fundațiune. Venerabilul Consistor a luat dispozițiuni pentru facerea cripei pe sama fericitului fondator din sumele ce i-a stat la dispozițiune spre acest scop. Cripta și crucea de pe ea fiind acum terminate, se vor binecuvânta Duminecă în 10/23 Septembrie a. c. st. v., după sânta liturgie, ce se va ținea în sânta biserică din cimiteriu.

Conferință preoțască. Prea On. Domn protoprebiter al Caransebeșului a convocat preoțiimea tractuală la conferință pe Joi în 21 Septembrie a. c. la 10 oare a. m. în Caransebeș cu următoarea ordine de zi: 1. Chemarea duhului sfânt. 2. Deschiderea conferinței prin protoprebiterul tractual. 3. Constituirea repective alegerea pe 3 ani a notarului, casarului și bibliotecarului. 4. Disertațiune: Cum s'ar putea stabili deplină armonie între preot și învățător în interesul înaintărei morale, culturale și economice a poporului. Căile și mijloacele pentru ajungerea scopului. 5. Conferință referitoare la apărarea autorității bisericești, a instituțiilor ei și a persoanelor conducătoare în biserică. 6. Disertația: Prin ce mijloace și căi s'ar putea abate poporul dela beuturile alcoolice? 7. Pe ce căi și mijloace s'ar putea combate și stărpi lăcomia în popor? 8. Închiderea conferinței.

Aviz pentru anul viitor al școlii comerciale din Brașov. Anul școlar 1906/1907 se va începe la 1-a Septembrie v. 1906. Înscrierile se fac de direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v. Examenle supletorii și de emendare se vor ținea în 1 și 2 Septembrie v. Cei ce vor întârzia atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenle de privațiști se vor ținea în 7 Septembrie v. Aceste au însă a se însinua în persoană la direcțiune cel mult până în 1-a Septembrie v. Privațiștii au a plăti la direcțiune taxele pe un an școlar cu **74 coroane** și taxa de examen de **80 coroane** deja la însinuare pentru examen. În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscriere se cere atestat școlar și atestat de botez. Taxa de primire e **8 coroane**, didactru **60 coroane** și alte taxe **6 coroane**, și trebuiesc plătite la înscriere cel puțin jumătate, iară până în Februarie restul. Elevii, cari nu-și vor achita la timp taxele, vor fi opriti dela cercetarea cursurilor. Elevii de confesiuni streine decât cea română greco-orientală și greco-catolică plătesc didactru dublu. Fiecare elev va mai plăti pe seama fondului de penziune al profesorilor încă o taxă de **10 coroane**, iară pentru excursiuni școlare suma de **6 coroane**. Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile și recvizitele necesare nouă și în bună stare, deoarece legile școlare opresc traficul de cărți și recvizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alături de numele elevului. Chipul și uniforma proprie a școlii comerciale se recomandă a se procura deja în prișină de școală și se impune în mod obligatoriu tuturor elevilor școlii comerciale. Forma și culoarea se precizează de direcțiune. Pentru orice informațiuni mai multe se adresează părinții și tutorii școlărilor să se adreseze la direcțiune.

Concurs. În conformitate cu regulamentul general pentru administrațiunile școlii comerciale și fundațiilor „Asociațiunii pentru cultura română

și cultura poporului român” și a deciziunii Nr. 166 din ședința dela 14 și 15 August a. c. se publică concurs pentru „*premiul Andreiu Mureșianu*” de K 300. La concurs se va admite orice lucrare originală de cuprins literar, tipărită în Ungaria în decursul anilor 1905 și 1906, fie ea din sfera literaturii frumoase sau artistice, fie o colecțiune de literatură populară. Concurenții vor avea să înainteze până la 31 Decembrie n. a. c. la biroul „Asociațiunii” în Sibiu cinci exemplare ale lucrării lor. Decernarea premiului se va face în ședința plenară a secțiunilor științifice literare, iar premiarea însăși în adunarea generală a „Asociațiunii” din anul viitor, Sibiu, 1 Septembrie 1906. Prezidiul Asociațiunii: *Iosif Sterca Șuluțu* m. p.

Un rege bătrân? Se scrie din Bușteni, că Luni la oarele 5 și jumătate p. m. regele Carol și regina Elisaveta au făcut o preumblare cu trăsura prin Bușteni până la tunel. De aci s'au înapoiat pe jos, distanță de 2 klm. până la podul gării, întâlnind pe șosea pe moș Niță Enache, suveranii s'au oprit și regina l-a întrebat: „*Mai mergi la vânătoare moș Enache?*”. Acesta răspunde: „*Sunt bătrân acum, și nu mai pot merge*”, la care regina îi spuse: că și regele e bătrân acum și nu mai merge; mai la vale întâlnind pe maiorul Negru din marină, au vorbit cu d-sa și apoi s'au urcat în trăsura pornind la Sinaia. Regele avea o mină bună și veselă. O mulțime de copii strigând „*ura*”, regele zimbând zise părinților: „*Aci e raiul copiilor*”.

Mare incendiu în București. În urma unui accident necunoscut s'au aprins Marți la oarele 10 din zi câteva case din strada Ecoul de pe dealul Spirei. Elementul alimentat printr'un vânt cald, a periclitat două străde. Numai după eforturile supraomenești ale pompierilor, a succed foarte târziu a localiza focul. Pagubele sunt mari și nici un edificiu n'a fost asigurat.

Caz de moarte. Primim trista știre, că părințele *George Pepa* din Domașnia, tatăl Prea Onor. Domn protoprebiter Ioan Pepa din Buziaș, în urma unui accident, a răposat în Domnul Vineri în 1 Sept. a. c.

Din partea familiei se comunică această tristă întâmplare prin următorul anunț funebrel:

Subscriși cu inima frântă de durere aducem la cunoștință tuturor rudenilor, amicilor și cunoșcuților că mult iubitul și neuitatul nostru tată resp. frate, cumnat și tată-moș *George Pepa* paroh și asesor consistorial, în etate de 70 ani și în al 46-lea an al preoției a trecut la cele eterne Vineri în 1/14 Septembrie 1906. Rămășițele pământești ale decedatului se vor depune spre vecinică odihnă Duminecă în 3/16 Sept. la 1 oară d. a. în cimiterul gr. or. rom. din Domașnia. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Domașnia în 2/16 Septembrie 1906.

+ *Stachie Popoviciu*, primforestier al Comunității de avere în Bozovici, a reposat subit în București, unde mersese spre a cerceta expoziția. Comitetul comunității de avere comunică acest caz de moarte cu un anunț funebrel de următorul cuprins: Comunitatea de avere anunță cu durere tuturor rudenilor, prietenilor și cunoșcuților trecerea la cele eterne a credinciosului și zelosului ei primforestier *Stachie Popoviciu* întâmplată în București la 10 Septembrie 1906 st. n. la oarele 3 după amiază. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Caransebeș la 11 Septembrie 1906. *Comitetul Comunității de avere a fostului regiment confinar romano-banatic Nr. XIII. Duminecă să-i odihnească în pace!*

Anunț școlar

La școalele gr. or. române cu internat de fete din Lugoj se primesc fetițe dela 6 ani începând și primesc în școale dela puteri didactice bune învățatură folositoare practică pentru viață, dragoste de neam și de așezămintele noastre bisericești-naționale, instrucție în lucru de mână femeesc, propus de specialistă, iar cele din internat primesc îngrijire părintească și ieftină.

Cui cere, dăm și amănunte.

[67] 1—3

Direcțiunea.

Concurse

Pentru întregirea postului de *învățător* dela școala conf. gr. or. rom. din **Obad** protopresbiteratul Ciacovei se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumente:

- Salar în bani gata 600 cor.
- Paușal de lemne pentru învățător 40 cor.
- Paușal de lemne pentru școala de învățământ 40 cor.
- Pentru scripturistică 10 cor.
- Pentru conferință și adunarea generală a reuniunii învățătorilor 20 cor.
- Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.
- Pentru curățirea școalei 18 cor.
- Pentru aducerea lemnului atât pentru învățător cât și pentru școală trăsuri gratuite.
- Cortel liber în edificiul școalei cu 2 chilioi, cuină, camară și grădină de legumi.

Alesul învățător este dator, pe lângă instrucția școlară prescrisă de lege, a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrui tinerimea școlară în cântările bisericești, apoi la purtarea agendelor comitetului și sinodului parohial.

Pentru servii învățătoresți prestate înainte de ocuparea acestui post, comuna nu acordă nici un emolument.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicile de concurs, adresate comitetului parohial. Prea onoratului oficiu protopresbiteral în Ciacova, și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică.

Obad din ședința comitetului parohial ținută la 25 Septembrie 1905.

[66] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Redactor responsabil: Dr. Petru Barbu

Pentru întregirea definitivă a postului de *învățător* la școala confesională gr. or. rom. din **Cârnecea**, protopresbiteratul Oraviței se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- Salar în bani gata 600 cor.
- Competința de lemne 96 cor. și adică: pentru sala de învățământ 36 cor. iar pentru învățător 60 cor. Lemnele are alegându-l învățător a și-le aduce pe speșele sale.
- Pentru conferință 12 cor.
- Pentru scripturistică 8 cor.
- Pentru adunarea generală 20 cor.
- Pentru participarea la înmormântări 1 cor.
- Pentru încălzirea salei de învățământ și tăiatul lemnului 20 cor.
- Cortel liber cu două chilioi, cu cuină și grajd, grădină de legume de 800 stânjani.
- Patru jugere de pământ arător după care învățătorul ales are a purta toate sarcinile de contribuire.

Alesul învățător e îndatorat a purta cantoratul în sf. biserică și a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial, a compune socoțile cultului și ale bisericii. Pentru servicii prestate înainte de ocuparea acestui post comuna nu acordă alesului nici un emolument decât cele indicate mai suș.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați a-și așterne petițiunile conform normelor din vigoare, în termenul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Oraviței.

Comitetul parohial dorește, ca recurenți să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică iar nici de cum în ziua de alegere.

Cârnecea în 20 August 1906.

Alexie Crețu.

not. com. parohial.

Damaschin Mitarhu.

par. pres. comit. parohial

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

În totdeauna b ni în buzunar

Păr 200 sau 10 coroane lunar, prof doamne și domni din toate clăsele și deni prin reprezentanțe, lucrări de m. sum. etc. pentru articole de conștherstra

HERCUR, Nürnberg, Für-

[61] 5—10

Tiparul și

ra. Tipografeii diecezane în Caransebeș.